

כי השם יתברך מחמת רחמנותו ברא את העולם, כי רצה לגלות רחמנותו, ואם לא היה בריאת העולם על מי היה מראה רחמנותו. ועל כן ברא את כל הבריאה מתחילת האצילות, עד סוף נקודת המרכז של עולם הגשמי, כדי להראות רחמנותו. וכאשר רצה השם יתברך לברוא את העולם, לא היה מקום לבראו מחמת שהיה הכל אין סוף. על כן צמצם את האור לצדדין, ועל ידי הצמצום הזה נעשה חלל פנוי. ובתוך החלל הפנוי הזה, נתהוו כל הימים והמידות, שהם בריאת העולם (כמו שכתוב בעץ חיים בתחילתו). וזה החלל הפנוי, היה מוכרח לבריאת העולם. כי בלתי החלל הפנוי, לא היה שום מקום לבריאת העולם כנ"ל. וזה הצמצום של החלל הפנוי, אי אפשר להבין להשיג, כי אם לעתיד לבוא. כי צריך לומר בו שני הפכים, יש ואין. כי החלל הפנוי הוא על ידי הצמצום, שכביכול צמצם אלוקותו משם, ואין שם אלוקות כביכול, כי אם לא כן אינו פנוי, והכל אין סוף, ואין מקום לבריאת העולם כלל. אבל באמת לאמתו, בוודאי אף על פי כן יש שם גם כן אלוקות, כי בוודאי אין שום דבר בלעדי חיותו. ועל כן אי אפשר להשיג כלל בחינת חלל הפנוי, עד לעתיד לבוא:

2. עץ חיים (היכל א', שער א', ענף ב')

דע, כי טרם שנאצלו הנאצלים, ונבראו הנבראים, היה אור עליון פשוט, ממלא כל המציאות, ולא היה שום מקום פנוי, בבחינת אויר ריקני וחלל, אלא הכל היה ממולא מן אור אינסוף פשוט זהה, ולא היה לא בחינת ראש ולא בחינת סוף, אלא הכל היה אור אחד פשוט, שווה בהשוואה אחת, והוא נקרא אור אינסוף. וכאשר עלה ברצונו הפשוט לברוא העולמות, והאציל הנאצלים, לחוציא לאור שלמות פעולותיו, ושמותיו, וכינויו, אשר זאת זה סיבת בריאת כל העולמות... אז צמצם את עצמו אינסוף, בנקודה האמצעית אשר בו, באמצע אורו ממש, וצמצם האור הזה, ונתרחק אל צדדי בינות הנקודה האמצעית, וזו נשאר מקום פנוי, ואויר, וחלל ריקני, מנקודה האמצעית ממש.

3. בראשית רבה (פרשה א', ב')

בראשית פרא אלוקים, ששה דברים קדמו לבריאת העולם, יש מהן שנבראו, ויש מהן שעלו במחשבה להבראות. התורה והכסא הכבוד, נבראו תורה מנין, שנאמר (משלי ח, כב): ה' קנני ראשית דרכו. כסא הכבוד מנין, דכתיב (תהלים צג, ב): נכון כסאך מאז וגו'. האבות וישראל ובית המקדש ושמו של משיח, עלו במחשבה להבראות, האבות מנין, שנאמר (הושע ט, י): בענבים במדבר וגו'. ישראל מנין, שנאמר (תהלים עד, ב): זכר עדתך בית קדם. בית המקדש מנין, שנאמר (ירמיה יז, יב): כסא כבוד מרום מראשון וגו'. שמו של משיח מנין, שנאמר (תהלים עב, יז): יהי שמו לעולם וגו'. כי אהבה רבי ועדיא אמר אף התשובה, שנאמר (תהלים צ, ב): בטחם הרים ילדו, ואותה השעה תשב אנוש עד דכא וגו', אבל איני יודע איזה מהם דם, אם התורה קדמה לכסא הכבוד ואם כסא הכבוד קדם לתורה, אמר רבי אבא בר כהנא התורה קדמה לכסא הכבוד, שנאמר (משלי ח, כב): ה' קנני ראשית דרכו וגו', קודם לאותו שכתוב בו (תהלים צג, ב): נכון כסאך מאז. רבי הונא ורבי ירמיה בשם רבי שמואל בר רבי יצחק אמרו, מחשבתו של ישראל קדמה לכל דבר, משל למלך שהיה נשוי למטרונה אחת, ולא היה לו ממנה בן, פעם אחת נמצא המלך עובר בשוק, אמר טלו ילני וקלמין זו לבני, והיו הכל אומרים, בן אין לו והוא אומר טלו מילני וקלמין זו לבני, חזרו ואמרו המלך אסטרולוגוס גדול הוא, אלולי שצפה מלך שהוא עתיד להעמיד ממנה בן לא היה אומר טלו מילני וקלמין לבני.

4. ויקרא רבה (שמיני, פרשה י"ג)

את החזיר, זה אדם, ויקרא יא, ז: והוא גרה לא יגר, שאינה מקלסת להקדוש ברוך הוא, ולא דין שאינה מקלסת אלא מתרפת ומגדפת ואומרת נהלים עג, מי לי בשמים.

דבר אחר, את הגמל, זו בבל, כי מעלה גרה הוא, שמגדלת את דניאל, שנאמר (דניאל ב, מט): ודניאל בתרע מלפא. ואת השפן, זו מדי, כי מעלה גרה הוא, שמגדלת את מרדכי, שנאמר (אסתר ב, יט): ומרדכי ישב בשער המלך. ואת הארנבת, זו זון, כי מעלת גרה הוא, שמגדלת הצדיקים. אלפסנדרוס בד היה חמי לשמעון הצדיק היה קאים על רגליה, אמרין ליה מינאי, מן קדם יהודאי את קאים, אמר להם בשעה שאני יוצא למלחמה מותו אני רואה ונוצח. ואת החזיר, זו אדם, והוא גרה לא יגר, שאינה מגדלת הצדיקים, ולא די שאינה מגדלת אלא שהורגת אותם. הדיא הוא דכתיב שעה מז, ו: קצפתי על עמי חללתי נחלתי וגו', נחלתי רבי עקיבא וחבריו.

5. אורות (עמ' כ"ה)

מינות, מתוך שיצאה מהמחנה אל החוץ הרי היא נפרדת, מחרפת ומגדפת, אומרת: מי לי בעמים, אע"פ שבפיה תדבר רמות, ודבריה חלקו חמאות. רפיון ביטחונם של ישראל, שמתאמצת המינות להרחיב, אחרי כל ההבטחות ושבועות עליון ובחירה אלוקית נצחית בהם להיות סגולה כל העמים, הרי הוא סעיף מסורי הגפן נכריה של הפרדת רשות הגבוהה, אותה הרשעה החושבת להפר ברית בשר וברית הארץ גם יחד, מדמה בחולשתה הפנימית כי הגוף וכוחותיו והעולם החומרי והופעותיו, בחירת האדם ורצונו בכל ערכיו, הינם דברים מופרדים, שיכולים שכל את עצת ד' העליונה, ותוכל לפי זה ברית עולמים להיות מופרת ע"י סיבות צדדיות, כחטאות ישראל והתגברות הרשעה החומרית בעולם.